

SHRNUTÍ ČLÁNKŮ : ČLÁNEK 8 LZPEU

„Ochrana osobních údajů

1. Každý má právo na ochranu osobních údajů, které se jej týkají.
2. Tyto údaje musí být zpracovány korektně, k přesně stanoveným účelům a na základě souhlasu dotčené osoby nebo na základě jiného oprávněného důvodu stanoveného zákonem. Každý má právo na přístup k údajům, které o něm byly shromážděny, a má právo na jejich opravu.
3. Na dodržování těchto pravidel dohlíží nezávislý orgán.“

Obsah a působnost článku

Článek 8 Listiny uznává ochranu osobních údajů jako autonomní základní právo. Bez ohledu na specifika konkrétního případu musí být jakékoli zpracování osobních údajů samo osobě považováno za zásah do práva. Proto ochrana zavedená Listinou není podmíněna soukromou nebo citlivou povahou dotčených údajů ani diskomfortem na straně jejich subjektu. Mezi právem na soukromí a právem na ochranu osobních údajů jsou z podstaty věci rozdíly, kdy druhé zmiňované právo je chápáno jako moderní pojetí soukromí vhodné pro digitální éru.

Kromě doslovné reprodukce čl. 8 odst. 1 Listiny představuje článek 16 SFEU právní základ pro přijímání sekundární legislativy EU. Mezi nejvýznamnější dokumenty o ochraně osobních údajů patří v současnosti zejména obecné nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) a tzv. trestněprávní směrnice (Law Enforcement Directive – LED). Hlavním účelem GDPR je přizpůsobit předchozí právní rámec poskytovaný směrnicí 95/46/ES technologickému rozvoji. Trestněprávní směrnice stanovila pravidla a zásady ochrany osobních údajů, které řídí zpracování osobních údajů za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů.

Článek 5 GDPR zakotvuje zásady, jimiž se řídí zpracování osobních údajů v EU, jako jsou:

- zákonnost, korektnost a transparentnost zpracování údajů;
- účelové omezení, takže údaje mohou být shromažďovány jen pro určité, výslovně vyjádřené a legitimní účely. Nesmějí být dále zpracovávány způsobem, který je s těmito účely neslučitelný;
- minimalizace údajů. Údaje tak nesmí být zpracovávány, nevztahují-li k danému účelu;
- přesnost. Nepřesné údaje musí být bezodkladně vymazány nebo opraveny;

- omezení uložení. Uložení osobních údajů není povoleno po dobu delší, než je nezbytné;
- integrita a důvěrnost. Musí být přijata vhodná technická opatření k zajištění před neoprávněným či protiprávním zpracováním.

Všechny tyto zásady se promítají do konkrétních práv rozvinutých v člancích 12–22 GDPR, jako jsou právo na informace, přístup k údajům a na jejich opravu a výmaz. Čl. 5 odst. 2 GDPR rovněž odkazuje na zásadu odpovědnosti, která se promítá do povinnosti správce dodržovat ochranu osobních údajů dle GDPR. De facto musí každý zpracovatel údajů dodržet zásady uvedené v článku 5 GDPR, jež zároveň poskytují pevný základ pro případný soudní spor.

Dále Soudní dvůr ve věci *Maximillian Schrems v. Data Protection Commissioner* (SDEU C-362/14, ECLI:EU:C:2015:650) konstatoval, že čl. 8 odst. 3 Listiny a čl. 16 odst. 2 SFEU zřizují nezávislé orgány dozoru, které představují „[...] zásadní prvek ochrany osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů“. Potvrdil navíc, že je-li na vnitrostátní orgán dozoru vznesena stížnost, je povinen ji posoudit s veškerou náležitou péčí.

Omezení práva

Právo na ochranu osobních údajů není absolutní a může podléhat určitým omezením. Může být omezeno střetem s jiným právem zaručeným Listinou nebo v obecném zájmu. Podle čl. 49 odst. 1 jsou výjimky přípustné pouze, pokud:

- 1) jsou stanoveny zákonem,
- 2) respektují podstatu práva na ochranu osobních údajů,
- 3) jsou přiměřené,
- 4) jsou nezbytné,
- 5) odpovídají cílům obecného zájmu, které uznává Unie, nebo potřebě ochrany práv a svobod druhého.

Judikatura SDEU

Rozsudek Soudního dvora, *Google Spain SL, Google Inc. v. Agencia Española de Protección de Datos (AEPD), Mario Costeja González*, C-131/12, ECLI:EU:C:2014:317

Klíčové pojmy: ochrana fyzických osob v souvislosti se zpracováním těchto údajů – směrnice 95/46/ES – internetové vyhledávače – zpracování údajů obsažených na webových stránkách – vyhledávání, indexování a ukládání uvedených údajů – odpovědnost provozovatele vyhledávače – rozsah povinností uvedeného provozovatele a rozsah práv subjektu údajů

Rozsudek Soudního dvora, *Digital Rights Ireland a Seitlinger a další*, C-293/12, ECLI:EU:C:2014:238

Klíčové pojmy: elektronické komunikace – směrnice 2006/24/ES – veřejně dostupné služby elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí – uchovávání údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním takových služeb

Rozsudek Soudního dvora, *College van burgemeester en wethouders van Rotterdam v. M. E. E. Rijkeboer*, C-553/07, ECLI:EU:C:2009:293

Klíčové pojmy: ochrana fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů – směrnice 95/46/ES – ochrana soukromí – výmaz údajů – právo na přístup k údajům a informacím o příjemcích údajů – lhůta pro výkon práva na přístup

Rozsudek Soudního dvora, *Digital Rights Ireland Ltd v. Minister for Communications, Marine and Natural Resources a další a Kärntner Landesregierung a další*, spojené věci C-293/12 a C-594/12, ECLI:EU:C:2014:238

Klíčové pojmy: elektronické komunikace – směrnice 2006/24/ES – veřejně dostupné služby elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí – uchovávání údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním takových služeb

Rozsudek ve věci *Ligue des droits humains v. Conseil des ministres*, C-817/19, ECLI:EU:C:2022:491

Klíčové pojmy: nařízení (EU) 2016/679 – směrnice (EU) 2016/681 – používání údajů PNR o cestujících v případě letů uskutečňovaných mezi Evropskou unií a třetími zeměmi – možnost zahrnout údaje o cestujících v případě letů uskutečňovaných v rámci Unie – automatizovaná zpracování těchto údajů – doba uchovávání – boj proti teroristickým trestným činům a závažné trestné činnosti

Důležité

Ochranu práva na osobní údaje lze nalézt ve více než jednom zdroji. Existují mimosoudní mechanismy, které lze využívat strategicky. Každý členský stát má vnitrostátní dozorový úřad pro ochranu osobních údajů, který je za aplikaci norem na ochranu osobních údajů zodpovědný. Hlášené případy posuzuje každý takový úřad s vynaložením proaktivního přístupu.

Porušení GDPR lze napadnout společnou žalobou, a skupiny spotřebitelů tak mohou být zastoupeny (rozsudek Soudního dvora, *Meta Platforms Ireland*, C-319/20, ECLI:EU:C:2022:322). Ve vztahu ke kolektivnímu prostředku nápravy musí být vzata v potaz kritéria stanovená směrnicí 2020/1828 o zástupných žalobách.

Závěrem je nutné zdůraznit, že existuje silná vzájemná vazba mezi právem na ochranu osobních údajů (článek 8) a právem na soukromý a rodinný život (článek 7). Tato práva jsou zásadní pro zajištění dalších základních práv, jako je svoboda vyjadřování či náboženského vyznání nebo svobodné a spravedlivé volby. Nicméně by mělo být vždy pamatováno na to, že právo na soukromý život poskytuje obecnou ochranu proti zásahům a podléhá kritériu veřejného zájmu. Namísto toho zpracování osobních údajů podléhá pravidlům ochrany údajů bez ohledu na dopad na soukromý život subjektu údajů. Proto není nutné pro možnost aplikace pravidel ochrany osobních údajů prokazovat porušení soukromí.

Soulad s dalšími evropskými/mezinárodními dokumenty
<p>Článek 8 ESLP – Právo na respektování soukromého a rodinného života</p> <p>Rada Evropy, Příručka o ochraně osobních údajů s ohledem na zpracování osobních údajů ve světě velkých dat</p> <p>OECD, Směrnice o ochraně soukromí a přeshraničních tocích osobních údajů</p>
Další zdroje
<p>Kranenborg, Herke; „Article 8, Protection of Personal Data (Článek 8, Ochrana osobních údajů)“, v Peers, Steve, Hervey, Tamara, Kenner, Jeff a Ward Anglea (Eds.), <i>The EU Charter of Fundamental Rights (Listina základních práv EU)</i>, Hart, 2014, s. 223–266.</p>